Research article

Silpakorn University e-Journal
(Social Sciences, Humanities, and Arts)
2026 Sep-Oct; Vol 46(5), 533-545

ปัจจัยที่มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต กลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล

อุทุมพร ไวฉลาด ธนวรรณ ขวัญใจ และวรรษมน จันทร์สมวงศ์*
คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
Corresponding author: wassamon.cha@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

ระยะเวลาสำเร็จการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามแผนการศึกษาส่งผลโดยตรงต่อนักศึกษา และสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหลักสูตร รวมถึงการรักษาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของมหาวิทยาลัย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ วิเคราะห์ปัจจัย และพัฒนาแบบจำลองทำนายระยะเวลาสำเร็จการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากหลักสูตรที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสาขาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างปีการศึกษา 2553-2567 จำนวน 596 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาโดยใช้สถิติการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อระยะเวลาการศึกษาที่แตกต่างกัน คือ สัญชาติ สถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี เกรดเฉลี่ยสะสมระดับปริญญาตรี การจัดการศึกษาของหลักสูตร ประเภทของหลักสูตร ภาษาที่ใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ประเภทของการเผยแพร่ผลงานและการได้รับทุนการศึกษา ทั้งนี้ พบว่าแบบจำลองมีความเหมาะสมในการอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา ($F = 9.879$, $p < 0.001$) โดยอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ร้อยละ 20.3 ($R^2 = 0.203$) ตัวแปรที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษามี 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) สัญชาติ 2) ประเภทของสถาบันในระดับปริญญาตรี 3) เกรดเฉลี่ยสะสมระดับปริญญาตรีและ 4) การจัดการศึกษาของหลักสูตร ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่ช่วยลดระยะเวลาสำเร็จการศึกษาได้มากที่สุด คือ สัญชาติ (นักศึกษาต่างชาติสำเร็จการศึกษาเร็วกว่า) รองลงมา คือ สำเร็จปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสนับสนุนการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : 1. ปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษา 2. ระยะเวลาสำเร็จการศึกษา 3. ระดับปริญญาโท

ISSN 2985-2536 (Online) https://doi.org/10.69598/sujthai.46.5.282525
Received: November 13, 2025; Revised: July 25, 2026; Accepted: September 17, 2026

Silpakorn University e-Journal
(Social Sciences, Humanities, and Arts)
ISSN 2985-2536 (Online)

ปีที่ 46 ฉบับที่ 5 (กันยายน - ตุลาคม) พ.ศ. 2569

Factors affecting time-to-degree completion among master's graduates in the field of resources and environmental studies at Mahidol University

Utumporn Waichalad, Tanawan Kwanjai, and Wassamon Chansomvong*

Faculty of Environment and Resource Studies, Mahidol University, Nakhon Pathom 73170, Thailand

**Corresponding author: wassamon.cha@mahidol.ac.th*

Abstract

Failure to complete a graduate program within the expected timeframe has direct consequences for students and reflects the effectiveness of program management, as well as the overall quality assurance of higher education institutions. This research aimed to compare graduation times, identify factors influencing time to graduation, and develop a predictive model for graduation duration in order to enhance the quality of educational management. The sample consisted of 596 graduates from Master's degree programs categorized under Resources and Environmental Studies at Mahidol University, who completed their studies between academic years 2010 and 2024. The research instrument used was a data recording form. Comparative analysis of factors affecting time-to-degree completion was conducted using t-tests and one-way ANOVA, while multiple linear regression analysis was employed to identify factors influencing graduation outcomes. The findings revealed that nationality, undergraduate institutions, undergraduate GPA, program track, program type, the language used for the thesis/thematic paper, type of publication, and scholarship awards all significantly affected the duration of study. In contrast, age, undergraduate major, study plan, and research type were not significantly associated with time-to-degree completion. The findings also revealed that the model was appropriate for explaining the factors affecting the time to graduation ($F = 9.879$, $p < 0.001$), accounting for 20.3% of the variance in the dependent variable ($R^2 = 0.203$). Four variables were identified as significant predictors of graduation time: 1) nationality, 2) type of undergraduate institution, 3) undergraduate GPA, and 4) program track. The findings indicate that nationality was the strongest factor associated with a shorter time to graduation, with international students completing their studies more quickly than Thai students. The second most influential factor was having earned a bachelor's degree from an autonomous public university. These findings provide practical evidence for planning and improving graduate education management systems to effectively support students in completing their studies within the expected timeframe.

Keywords: 1. Factors affecting graduation 2. Time to graduation 3. Master's degree

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตและผลงานวิจัยที่มีคุณภาพในหลายสาขาวิชา มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพสูงตามแนวทางและนโยบายการพัฒนาประเทศ จัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการอันหลากหลายของผู้เรียน อีกทั้งเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาที่ก่อกำเนิดมามากกว่า 130 ปี และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบันซึ่งได้มีการจัดการเรียนการสอนครอบคลุมทุกสาขาวิชา ทั้งวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (Mahidol University, 2018) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2563 ข้อ 25 ได้กล่าวถึงระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตรให้เป็นไปตามแผนการศึกษาที่ปรากฏในเอกสารรายละเอียดของหลักสูตรที่ได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย โดยทั่วไปหลักสูตรได้กำหนดแผนการศึกษาที่ 2 ปี แต่พบว่าที่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดมีจำนวนไม่มาก การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิตเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการวิจัยสถาบัน (institutional research) ซึ่งสำคัญต่อการวางแผนยุทธศาสตร์และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยระยะเวลาสำเร็จการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามแผนการศึกษาจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อนักศึกษา อีกทั้งเป็นการสะท้อนประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหลักสูตร และการรักษาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต กลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาแบบจำลองทำนายความสำเร็จการศึกษาให้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

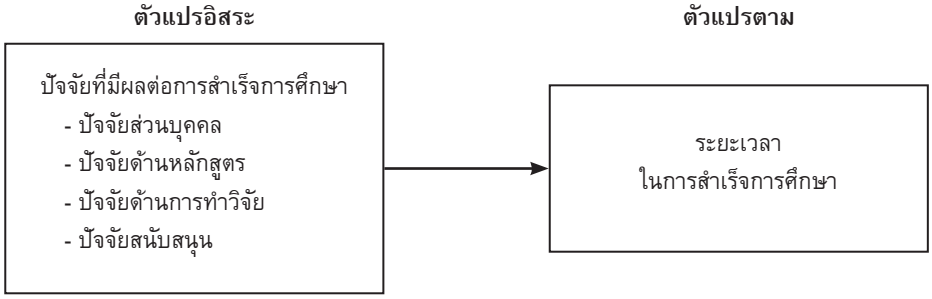
1. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต กลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต กลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล และพัฒนาแบบจำลองทำนายความสำเร็จการศึกษา

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

การนิยามกลุ่มสาขา “ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แบ่งกลุ่มสาขาวิชาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาตามเนื้อหาหลักสูตรและเป้าหมายการเรียนรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ออกเป็น 6 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ 1) กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2) กลุ่มวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก 3) กลุ่มสาธารณสุขศาสตร์ 4) กลุ่มสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปศาสตร์ 5) กลุ่มภาษาศาสตร์ วัฒนธรรมและการศึกษา และ 6) กลุ่มทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยกลุ่มทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีลักษณะเป็นพหุวิทยาการ (multi-disciplinary) ครอบคลุมหลักสูตรจาก 2 ส่วนงาน ได้แก่ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ และโครงการจัดตั้งวิทยาเขตนครสวรรค์

แบบจำลองปัจจัยนำเข้า-สิ่งแวดล้อม-ผลลัพธ์ (Input-Environment-Output: I-E-O Model) ของ Alexander W. Astin (1970) ถูกออกแบบมาเพื่อประเมินผลกระทบของสถาบันการศึกษาที่มีต่อนักศึกษา ซึ่งมองว่าผลลัพธ์ของนักศึกษาไม่ได้เกิดจากประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยอย่างเดียว แต่ควรจะต้องพิจารณา “ปัจจัยนำเข้า” หรือคุณลักษณะที่นักศึกษามีติดตัวก่อนเข้าศึกษาด้วย (Astin, 1970, as cited in Strayhorn, 2008) ปัจจัยนำเข้า (Input-I) คือ คุณลักษณะ ประสบการณ์ ความรู้เดิมที่มีก่อนเข้าศึกษา ซึ่งตรงกับปัจจัยส่วนบุคคลที่นำมาวิเคราะห์ คือ อายุ สัญชาติ สาขาที่สำเร็จการศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม สถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี สิ่งแวดล้อม (Environment-E) คือ สิ่งที่นักศึกษาเจอหรือได้รับในระหว่างการศึกษา รวมถึงลักษณะโครงสร้างหลักสูตร ข้อกำหนดต่าง ๆ ในการศึกษาและการสนับสนุนที่ได้รับจากหลักสูตร คณะหรือมหาวิทยาลัย ตรงกับปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ทั้งด้านหลักสูตร ด้านการทำวิจัย และด้านการสนับสนุน ผลลัพธ์ (Output-O) คือ สิ่งที่เป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้าและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือคุณลักษณะของนักศึกษาหลังจากผ่านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของหลักสูตรไปแล้ว ทำให้เกิดตัวแปรตาม เช่น ความสำเร็จและระยะเวลาที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม รวมถึงความพึงพอใจต่อหลักสูตร

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสืบค้นในระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีขอบเขตการวิจัยด้านประชากร คือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2553-2567 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ประชากรทั้งหมด จำนวน 596 คน ขอบเขตของเนื้อหาและตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล มีดังนี้

1.1 อายุ แบ่งเป็น 1) อายุต่ำกว่า 25 ปี 2) อายุระหว่าง 25-35 ปี 3) อายุมากกว่า 35 ปี

1.2 สัญชาติ แบ่งเป็น 1) ไทย 2) ต่างชาติ

1.3 สถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, n.d.) แบ่งเป็น 1) มหาวิทยาลัยรัฐจำกัดรับ 2) มหาวิทยาลัยรัฐไม่จำกัดรับ 3) มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏ 5) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 6) มหาวิทยาลัยเอกชน 7) สถาบันจากต่างประเทศ

1.4 สาขาวิชาระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น 1) วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ 2) วิทยาศาสตร์ประยุกต์ 3) สังคมศาสตร์

1.5 เกรดเฉลี่ยสะสมระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น 1) เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.50 2) เกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.00 3) เกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.01-3.50 4) เกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.00

2. ปัจจัยด้านหลักสูตร มีดังนี้

2.1 แผนการศึกษา แบ่งเป็น 1) แผน ก2 (เรียนรายวิชาและทำวิทยานิพนธ์) 2) แผน ข (เรียนรายวิชาและทำสารนิพนธ์)

2.2 การจัดการศึกษา แบ่งเป็น 1) ภาคปกติ 2) ภาคพิเศษ

2.3 ประเภทหลักสูตร แบ่งเป็น 1) หลักสูตรไทย 2) หลักสูตรนานาชาติ

3. ปัจจัยด้านการทำวิจัย มีดังนี้

3.1 ภาษาในการทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ แบ่งเป็น 1) ภาษาไทย 2) ภาษาอังกฤษ

3.2 ประเภทของงานวิจัย โดยศึกษาเฉพาะงานวิจัยที่มาจากวิทยานิพนธ์ที่ผู้สำเร็จการศึกษาแจ้งความประสงค์ให้เผยแพร่ในระบบสารสนเทศ แบ่งเป็น 1) การวิจัยเชิงปริมาณ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ 3) การวิจัยแบบผสมผสาน

3.3 การเผยแพร่ผลงานเพื่อสำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น 1) ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติที่อยู่ในฐานข้อมูลระดับชาติ 2) ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ 3) ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (proceedings) ระดับชาติ 4) ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (proceedings) ระดับนานาชาติ

4. ปัจจัยสนับสนุน คือ การได้รับทุนการศึกษา แบ่งเป็น 1) ได้รับทุน 2) ไม่ได้รับทุน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลจากระบบสารสนเทศ โดยโครงสร้างของแบบบันทึกข้อมูลสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของงานวิจัย เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระบบ มีความถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ ทำการสืบค้นรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2553-2567 จากระบบสารสนเทศ (ข้อกำหนดของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล กำหนดให้วันที่นักศึกษาสอบวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ปรากฏผล “ผ่าน” เป็น “วันสำเร็จการศึกษา”) คัดกรอง จัดรูปแบบ กำหนดรหัสแทนค่าข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูล วิเคราะห์

ข้อมูลตามปัจจัยและตัวแปรที่กำหนดไว้ ประมวลผลโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สำเร็จการศึกษาและระยะเวลาสำเร็จการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณา ความถี่ และร้อยละ

2. เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต กลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ตามลักษณะของ 12 ตัวแปร โดยการทดสอบค่าที (independent samples t-test) ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระยะเวลาสำเร็จการศึกษาระหว่างกลุ่มตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ สัญชาติ แผนการศึกษา การจัดการศึกษา ประเภทหลักสูตร ภาษาที่ใช้เขียนวิทยานิพนธ์และทุนการศึกษา และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และ Tukey's honestly significant difference ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระยะเวลาสำเร็จการศึกษาระหว่างกลุ่มตัวแปรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ สถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาระดับปริญญาตรี เกรดเฉลี่ยสะสมระดับปริญญาตรี ประเภทงานวิจัยและการเผยแพร่ผลงาน และได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต กลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล และพัฒนาแบบจำลองทำนายความสำเร็จการศึกษาจากปัจจัยที่มีนัยสำคัญ โดยใช้สถิติเชิงอนุมานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษาและระยะเวลาสำเร็จการศึกษา โดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 65.8 มีสัญชาติไทย ร้อยละ 93.0 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมาจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ร้อยละ 77.7 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ร้อยละ 77.2 เกรดเฉลี่ยสะสมระดับปริญญาตรี ระหว่าง 2.51-3.00 ร้อยละ 46.8 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากแผนการศึกษา แผน ก2 ร้อยละ 99.5 สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรภาคปกติ ร้อยละ 67.4 เป็นหลักสูตรไทย ร้อยละ 89.3 ทำวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ ร้อยละ 97.3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ร้อยละ 53.7 มีการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ร้อยละ 65.5 และไม่ได้รับทุนการศึกษา ร้อยละ 86.4 สำหรับระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษานั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลา 5 ปี จำนวน 499 คน คิดเป็นร้อยละ 83.7 รองลงมา คือ ใช้เวลามากกว่า 5 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 และสำเร็จการศึกษาภายในเวลา 2 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต กลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตาม 12 ตัวแปร นำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 1 พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในตัวแปร ดังนี้

2.1 ตัวแปรที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.1 สัญชาติ มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดย $t(49.139) = 11.10$, $p < 0.001$ พบว่าผู้ที่มีสัญชาติไทย (M = 1,475.04 วัน, S.D. = 387.00) ใช้เวลาการศึกษานานกว่าต่างชาติ (M = 856.02 วัน, S.D. = 345.65) อย่างมีนัยสำคัญ

2.1.2 สถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดย $F(6, 589) = 18.99$, $p < 0.001$ แสดงว่าสถาบันการศึกษาที่ต่างกันมีระยะเวลาสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างกัน ชี้ให้เห็นว่าสถาบันมีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาโดยเฉลี่ย จึงวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการเปรียบเทียบรายคู่ (Post-hoc comparison) ผลการทดสอบ Tukey HSD พบว่าผู้ที่มาจากสถาบันในต่างประเทศมีระยะเวลาสำเร็จการศึกษาสั้นกว่าผู้ที่มาจากสถาบันการศึกษาทุกประเภทในประเทศไทย ค่าเฉลี่ย (mean difference) อยู่ในช่วง 507.91 ถึง 894.91 วัน และพบความแตกต่างระหว่างผู้ที่มาจากมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐและมหาวิทยาลัยราชภัฏ (mean difference = 224.44 วัน, $p = 0.013$) โดยผู้ที่มาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏใช้เวลาการศึกษานานกว่า สำหรับกลุ่มอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญ

2.1.3 เกรดเฉลี่ยสะสมระดับปริญญาตรี ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดย $F(3, 541) = 4.05$, $p = 0.007$ แสดงว่าผู้ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกันมีระยะเวลาสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบ Tukey HSD พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 กับกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำกว่า กลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.00-2.50 ใช้เวลาศึกษานานกว่ากลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 อย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.010$) และกลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 ใช้เวลาศึกษานานกว่ากลุ่มที่มี

เกรดเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 อย่างมีนัยสำคัญ (p = 0.034) ไม่พบความแตกต่างในการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอื่น ๆ

2.1.4 การจัดการศึกษา มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดย t(594) = -5.16, p < 0.001 พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาภาคปกติ (M = 1,371.71 วัน, S.D. = 414.55) ใช้เวลาสำเร็จการศึกษาน้อยกว่าภาคพิเศษ (M = 1,555.12 วัน, S.D. = 390.02) อย่างมีนัยสำคัญ

2.1.5 ประเภทหลักสูตร มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดย t(73.97) = 7.23, p < 0.001 พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรไทย (M = 1,477.95 วัน, S.D. = 384.71) ใช้เวลาการศึกษานานกว่าหลักสูตรนานาชาติ (M = 1,044.55 วัน, S.D. = 460.41) อย่างมีนัยสำคัญ

2.1.6 ภาษาในการทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดย t(594) = 2.77, p = 0.006 ผู้ที่เขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ (M = 1,713.19 วัน, S.D. = 368.27) ใช้เวลานานกว่าผู้ที่เขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาไทย (M = 1,423.64 วัน, S.D. = 414.20)

2.1.7 การเผยแพร่ผลงาน มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดย F(3, 592) = 9.45, p < 0.001 แสดงว่าการเผยแพร่ผลงานในรูปแบบต่างกันมีระยะเวลาสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบ Tukey HSD พบความแตกต่างในคู่ต่อไปนี้ 1) กลุ่มที่ตีพิมพ์ผลงานในวารสารระดับชาติใช้เวลาสำเร็จการศึกษานานกว่ากลุ่มที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติอย่างมีนัยสำคัญ (p = 0.048) 2) กลุ่มที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมระดับชาติใช้เวลาการศึกษานานกว่ากลุ่มที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ อย่างมีนัยสำคัญ (p = 0.006) 3) กลุ่มที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมระดับชาติใช้เวลาการศึกษานานกว่ากลุ่มที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมระดับนานาชาติ อย่างมีนัยสำคัญ (p < 0.001) การเปรียบเทียบในกลุ่มอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.8 ทุนการศึกษา มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดย t(97.018) = -2.75, p = 0.007 โดยผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา (M = 1,294.36 วัน, S.D. = 493.85) ใช้เวลาสำเร็จการศึกษาน้อยกว่าผู้ที่ไม่ได้รับทุนการศึกษา (M = 1,452.97 วัน, S.D. = 398.00) อย่างมีนัยสำคัญ

2.2 ตัวแปรที่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.1 อายุ ไม่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา โดยการวิเคราะห์พบว่า F(2, 593) = 1.33, p = 0.266 แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มอายุต่างกันมีระยะเวลาสำเร็จการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2.2 สาขาวิชาระดับปริญญาตรี ไม่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา โดย F(2, 593) = 0.36, p = 0.699 แสดงว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาต่างกันมีระยะเวลาสำเร็จการศึกษาที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2.2.3 แผนการศึกษา พบว่า t(594) = 0.15, p = 0.884 แสดงว่าผู้สำเร็จการศึกษาแผน ก2 (M = 1,431.59 วัน, S.D. = 414.86) และแผน ข (M = 1,396.33 วัน, S.D. = 625.34) มีระยะเวลาสำเร็จการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2.4 ประเภทงานวิจัย ไม่มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา โดย F(2, 593) = 1.09, p = 0.337 แสดงว่าประเภทงานวิจัยที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ระยะเวลาสำเร็จการศึกษาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ

ตัวแปร	กลุ่ม	n	M	S.D.	สถิติทดสอบ	*p*-value	ผล
อายุ	3 กลุ่ม	596	-	-	F(2, 593) = 1.33	0.266	ไม่มีความแตกต่าง
สัญชาติ	ไทย	554	1,475.04	387.00	t(49.139) = 11.10	< 0.001*	มีความแตกต่าง
	ต่างชาติ	42	856.02	345.65			
สถาบันการศึกษา	7 กลุ่ม	596	-	-	F(6, 589) = 18.99	< 0.001*	มีความแตกต่าง
สาขาวิชา	3 กลุ่ม	596	-	-	F(2, 593) = 0.36	0.699	ไม่มีความแตกต่าง
เกรดเฉลี่ยสะสม	4 กลุ่ม	596	-	-	F(3, 541) = 4.05	0.007*	มีความแตกต่าง
แผนการศึกษา	แผน ก2	593	1,431.59	414.86	t(594) = 0.15	0.884	ไม่มีความแตกต่าง
	แผน ข	3	1,396.33	625.34			
การจัดการศึกษา	ภาคปกติ	402	1,371.71	414.55	t(594) = -5.16	< 0.001*	มีความแตกต่าง
	ภาคพิเศษ	194	1,555.12	390.02			

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ระยะเวลาสำเร็จการศึกษาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ (ต่อ)

ตัวแปร	กลุ่ม	n	M	S.D.	สถิติทดสอบ	*p*-value	ผล
ประเภทหลักสูตร	ไทย	532	1,477.95	384.71	t(73.97) = 7.23	< 0.001*	มีความแตกต่าง
	นานาชาติ	64	1,044.55	460.41			
ภาษาในวิทยานิพนธ์	อังกฤษ	580	1,713.19	368.27	t(594) = 0.77	0.006*	มีความแตกต่าง
	ไทย	16	1,423.64	414.20			
ประเภทงานวิจัย	3 กลุ่ม	596	-	-	F(2, 593) = 1.09	0.337	ไม่มีความแตกต่าง
การเผยแพร่ผลงาน	4 กลุ่ม	596	-	-	F(3, 592) = 9.45	< 0.001*	มีความแตกต่าง
ทุนการศึกษา	ได้รับทุน	81	1,294.36	493.85	t(97.018) = -2.75	0.007*	มีความแตกต่าง
	ไม่ได้รับทุน	515	1,452.97	398.00			

หมายเหตุ: p < 0.05 แสดงถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, M = ค่าเฉลี่ย (วัน), S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (วัน)

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต กลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม พบว่าแบบจำลองมีความเหมาะสมในการอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา ($F = 9.88$, $p < 0.001$) อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 20.3 ($R^2 = 0.20$) พบตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4 ตัวแปร ได้แก่ สัญชาติ (ต่างชาติ) ($\beta = -0.32$, $p < 0.001$) มีผลสูงสุดในการลดระยะเวลาการศึกษาสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่าโดยเฉลี่ย 525 วัน รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ ($\beta = -0.18$, $p = 0.005$) สำเร็จการศึกษาเฉลี่ยลดลง 188 วัน ผู้ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.51-4.00 ($\beta = -0.10$, $p = 0.019$) สำเร็จการศึกษาเร็วกว่า 100 วัน เมื่อเทียบกับกลุ่มเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำสุด และหลักสูตรภาคพิเศษ ($\beta = 0.09$, $p = 0.041$) ใช้เวลาศึกษามากกว่าหลักสูตรภาคปกติประมาณ 80 วัน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา

ส่วนที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

ตัวแปรอิสระ	B	SE	β	t	*p*-value	VIF
(Constant)	2,034.43	308.91	-	6.59	< 0.001	-
มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ	-188.23	67.54	-0.18	-2.79	0.005	3.02
เกรดเฉลี่ยสะสม 3.51-4.00	-99.74	42.44	-0.10	-2.35	0.019	1.28
สัญชาติ (ต่างชาติ)	-524.86	130.78	-0.32	-4.01	< 0.001	4.74
หลักสูตรภาคพิเศษ	80.13	39.05	0.09	2.05	0.041	1.42

ส่วนที่ 2 ความเหมาะสมของแบบจำลอง

แบบจำลอง	R	R^2	Adjusted R^2	SE	F	df1	df2	*p*-value	Durbin-Watson
1	0.45	0.20	0.18	375.50	9.88	15	580	< 0.001*	1.68

จากผลการวิเคราะห์สามารถสร้างสมการทำนายระยะเวลาสำเร็จการศึกษา ดังนี้

$$Y = 2{,}034.43 - 188.23X_1 - 99.74X_2 - 524.86X_3 + 80.13X_4$$

โดยที่ Y คือ ระยะเวลาสำเร็จการศึกษา (วัน) X_1 คือ มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ X_2 คือ เกรดเฉลี่ยสะสม (3.51-4.00) X_3 คือ ผู้สำเร็จการศึกษาที่เป็นชาวต่างชาติ และ X_4 คือ การจัดการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต กลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาสำเร็จการศึกษาภายใน 5 ปี ร้อยละ 83.7 ใช้เวลามากกว่า 5 ปี ร้อยละ 9.6 และที่สามารถสำเร็จการศึกษาภายในเวลา 2 ปีตามโครงสร้างหลักสูตรมีเพียงร้อยละ 6.7 โดยผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาจำแนกตามตัวแปร 12 ตัวแปร พบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

อายุ ช่วงอายุไม่มีความแตกต่างต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี เข้าศึกษาต่อหลังจากจบปริญญาตรีไม่นาน ความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ไม่ได้แตกต่างกันมาก จึงไม่มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของ สุพรรณิการ์ บุตรวงษ์ (Butwong, 2022) พบว่าอายุเป็นปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ที่ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งงานวิจัยของ Arini et al. (2017) ที่พบว่าอายุไม่ได้มีผลต่อความสำเร็จในการเรียน ต่างจากผลการวิจัยของ โกวิทย์ ประดิษฐ์ผล และปรีชา วิจิตรธรรมรส (Praditpol & Vichitthamaros, 2016) ที่พบว่าอายุมากขึ้นโอกาสในการสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์จะน้อยลง

สัญชาติ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นความแตกต่างที่โดดเด่นระหว่างผู้ที่มีสัญชาติไทยและต่างชาติ โดยผู้สำเร็จการศึกษาต่างชาติสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่า อาจมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ต้นทุนทางการศึกษา ค่าครองชีพ การมีเป้าหมายชัดเจน การวางแผนการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Collier and Blanchard (2023) ที่พบว่านักศึกษาต่างชาติมีความมุ่งมั่นสูง ได้รับโอกาสด้านงานวิชาการและเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่านักศึกษาในประเทศ ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียน

สถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี มีผลต่อการสำเร็จการศึกษา โดยมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มสถาบันที่ต่างกัน อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีระบบบริการทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการศึกษาที่แตกต่างกัน ตลอดจนความสามารถทางวิชาการและมาตรฐานของมหาวิทยาลัย คุณภาพอาจารย์ ระบบการเรียนการสอนที่ต่างกัน ทำให้นักศึกษาที่มาจากสถาบันที่แตกต่างกันอาจใช้เวลาในการปรับตัวไม่เท่ากัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มลฑา เมืองทรัพย์ และคณะ (Muangsup et al., 2010) พบว่าสถานศึกษามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษาที่มาจากสถานศึกษาในสังกัดของรัฐบาลจะมีผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ดีกว่าผู้ที่มาจากสถานศึกษาสังกัดเอกชน ต่างจากงานวิจัยของ Arini et al. (2017) พบว่ามหาวิทยาลัยเดิมไม่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน มีการจัดการเวลาที่ดี มีแรงจูงใจในการพัฒนาสายงานมากกว่าภูมิหลังด้านสถาบัน ทำให้ไม่มีผลต่อการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

สาขาวิชาระดับปริญญาตรี พบว่าพื้นฐานทางวิชาการจากสาขาวิชาที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าการออกแบบหลักสูตรสามารถรองรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ที่หลากหลาย กระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียนที่มาจากหลากหลายสาขาวิชา แตกต่างกับงานวิจัยของ โกวิทย์ ประดิษฐ์ผล และปรีชา วิจิตรธรรมรส (Praditpol & Vichitthamaros, 2016) ที่พบว่าวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสัมพันธ์กับการสำเร็จการศึกษา และยังแตกต่างกับงานวิจัยของ ภารดี เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และ ธนายุส ธนธิติ (Saeneewong na Ayuthaya & Thanathiti, 2020) พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาที่สัมพันธ์กับหลักสูตรปริญญาโทจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ในระยะเวลาที่กำหนด

เกรดเฉลี่ยสะสมระดับปริญญาตรี มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา เนื่องจากเกรดเฉลี่ยระดับปริญญาตรีเป็นตัวชี้วัดสำคัญถึงความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ความเข้าใจเนื้อหาวิชา และการบริหารเวลาระหว่างการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกวิทย์ ประดิษฐ์ผล และปรีชา วิจิตรธรรมรส (Praditpol & Vichitthamaros, 2016) ที่พบว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยระดับปริญญาตรียิ่งสูงยิ่งมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์สูงตามไปด้วย แตกต่างจากงานวิจัยของ Arini et al. (2017) ที่พบว่าเกรดเฉลี่ยปริญญาตรีไม่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียน

2. ปัจจัยด้านหลักสูตร

แผนการศึกษา ระยะเวลาสำเร็จการศึกษาจากทั้งสองแผนการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่านักศึกษาแผน ข จะมีระยะเวลาเฉลี่ยสำเร็จการศึกษาสั้นกว่าแผน ก2 สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกวิทย์ ประดิษฐ์ผล และปรีชา วิจิตรธรรมรส (Praditpol & Vichitthamaros, 2016) พบว่าการเลือกทำค้นคว้าอิสระมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์มากกว่าผู้ที่ทำวิทยานิพนธ์

การจัดการศึกษาของหลักสูตร มีความแตกต่างของระยะเวลาสำเร็จการศึกษา โดยผู้สำเร็จการศึกษาจากภาคพิเศษใช้เวลาการศึกษานานกว่าภาคปกติ อาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ 1) ลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน นักศึกษาภาคปกติสามารถเข้าถึงอาจารย์และทรัพยากรการเรียนรู้ได้สะดวกกว่า 2) การเข้าถึงการบริการสนับสนุนการเรียนรู้ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ อาจมีข้อจำกัดสำหรับนักศึกษาภาคพิเศษ และ 3) ลักษณะของผู้เรียนที่แตกต่างกัน โดยนักศึกษาภาคพิเศษส่วนใหญ่มีภาระงานประจำ ต้องแบ่งเวลาระหว่างการทำงานและการเรียน เวลาในการค้นคว้าทำวิจัยน้อยกว่า ทำให้การพัฒนาวิทยานิพนธ์ช้าลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์ และคณะ (Kaewsomboon et al., 2014), ญานิศา ทิพวะลี และบรรจง ไชยรินคำ (Thipwalee & Chairinkom, 2022) และ นพเก้า จันทร์ทุ่งใหญ่ (Janthungyai, 2023) ที่พบว่าปัจจัยที่มีผลให้สำเร็จการศึกษาล่าช้า คือมีภาระหน้าที่ต่อครอบครัวและที่ทำงาน แตกต่างจากงานวิจัยของ โกวิทย์ ประดิษฐ์ผล และปรีชา วิจิตรธรรมรส (Praditpol & Vichitthamaros, 2016) ที่พบว่านักศึกษาที่มีงานทำมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์มากกว่าผู้ที่ไม่มีงานทำ

ประเภทของหลักสูตร พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนานาชาติสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่า แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ระบบติดตาม แรงกระตุ้นจากกรอบเวลาและการรักษามาตรฐานของสถาบันและหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตให้สำเร็จการศึกษาตรงตามเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัญญา เทพพรบัญชากิจ (Thepphornbanchakit, 2013) พบว่าแนวทางบริหารหลักสูตรที่ควรให้ความสำคัญ คือ ด้านวิชาการ การจัดการการวิจัย การเงินและทรัพยากรมนุษย์ ที่ทำให้การบริหารหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จและความเป็นเลิศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhong et al. (2025) ที่ประเมินความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติของการอุดมศึกษาไทย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์โดยตรงและเป็นบวกระหว่างความสุขของนักศึกษาและความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ภาษาที่ใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ พบว่าผู้ที่ทำวิทยานิพนธ์เป็นภาษาไทยสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่า เป็นผลมาจากทักษะด้านภาษาของแต่ละบุคคล การแปลและตรวจสอบภาษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงเพชร วอนวัฒนา (Wornwattana, 2020) ที่พบว่าทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาไทยในการอ่าน เขียน การทำวิจัยเป็นปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า และงานวิจัยของ วัยณา เนียมนิล และคณะ (Niamnil et al., 2013) ที่พบว่าความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการเขียนวิทยานิพนธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และยังมีข้อบกพร่องในการใช้ภาษาอังกฤษในการเขียนวิทยานิพนธ์

3. ปัจจัยด้านการทำวิจัย

ประเภทของงานวิจัย ไม่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา ชี้ให้เห็นถึงการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัศน์ศิรินทร์ สว่างบุญ และรัชนีวรรณ ตั้งภักดี (Sawangboon & Tangpakdee, 2018) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ คือคุณลักษณะของนิสิต ความรู้ ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความรับผิดชอบ จะส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ ยังมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำ ควบคุมคุณภาพ กระตุ้น ติดตามความก้าวหน้าในการค้นคว้าวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญานิศา ทิพวะลี และบรรจง ไชยรินคำ (Thipwalee & Chairinkom, 2022) พบว่าปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การศึกษาอิสระส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษามากกว่าชนิดหรือรูปแบบของงานวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mather et al. (2024) ที่พบว่าคุณภาพของงานวิจัยจาก 2 รูปแบบปริญญาไม่แตกต่างกันและไม่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษา

ประเภทของการเผยแพร่ผลงาน พบว่าผู้ที่เผยแพร่ผลงานในระดับนานาชาติมีแนวโน้มใช้เวลาสำเร็จการศึกษาสั้นกว่า อาจเนื่องมาจากส่วนใหญ่การเผยแพร่ผลงานในระดับนานาชาติจะมาจากผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนานาชาติที่สำเร็จการศึกษาเร็วกว่าหลักสูตรภาษาไทย มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษที่ดีเป็นพื้นฐาน มีการวางแผนที่ดีร่วมกันระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ตั้งแต่การทำวิจัยจนถึงการเผยแพร่ผลงาน และยังสะท้อนถึงคุณภาพงานวิจัยที่เป็นที่ยอมรับจนให้เผยแพร่ผลงานในระดับนานาชาติ แตกต่างกับงานวิจัยของ นิภา ภิญโญเสริมรัตน์ และคณะ (Pinyosermrat et al., 2024) และ ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และชัญญา อภิปาลกุล (Khotsumart & Apipalakul, 2011) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเผยแพร่วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ คือ ความรู้ ความสามารถในการเขียนงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร นักศึกษาควรพัฒนาทักษะภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการเขียนงานวิจัยเพื่อไปสู่การเผยแพร่ในระดับนานาชาติ นอกจากนี้ การศึกษาของ Punsiri and

Wararatchai (2024) และ หอมหวล นาถ้ำเพชร และเบญจา มุกตพันธุ์ (Nathamphech & Muktabhant, 2021) พบว่าการทำวิทยานิพนธ์และการเผยแพร่ผลงานในวารสารหรือประชุมวิชาการใช้เวลานานส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาล่าช้า

4. ปัจจัยสนับสนุน

การได้รับทุนการศึกษา มีผลบวกต่อการลดระยะเวลาสำเร็จการศึกษา โดยผู้ได้รับทุนสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่า เนื่องจากไม่ต้องกังวลกับเรื่องค่าใช้จ่าย สามารถทุ่มเทเวลาให้กับการศึกษาได้เต็มเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุลินดา นวลประสงค์ และคณะ (Nuanprasong et al., 2020) ที่พบว่าการได้รับทุนการศึกษาส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาที่เร็วขึ้น

สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของมหาบัณฑิต กลุ่มสาขาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษามี 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) สัญชาติ 2) สถาบันระดับปริญญาตรี 3) เกรดเฉลี่ยสะสมระดับปริญญาตรี และ 4) การจัดการศึกษาของหลักสูตร โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ สัญชาติ การที่ผู้สำเร็จการศึกษาต่างชาติจบการศึกษาได้เร็วกว่ามาจากหลายปัจจัย ทั้งเรื่องของระบบการศึกษา การมีเป้าหมายชัดเจน ข้อจำกัดด้านวีซ่าและความจำเป็นในการกลับประเทศ ทุนการศึกษาที่มีเงื่อนไขกรอบระยะเวลา จึงมีผลต่อการเร่งให้สำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ He and Banham (2009) ที่พบว่านักศึกษาต่างชาติปรับตัวได้ดีและมีผลการเรียนดีขึ้นในช่วงท้ายของการศึกษา เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน ประกอบกับการมีแรงจูงใจที่สูง มีเป้าหมายชัดเจน ต้องการสำเร็จการศึกษาเร็วเพื่อเข้าสู่ระบบการทำงานหรือกลับประเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hao et al. (2025) พบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจทางวิชาการ ความสามารถส่วนบุคคลมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะช่วยเพิ่มโอกาสความสำเร็จด้านการศึกษา ตัวแปรถัดมา คือ ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีแนวโน้มจะจบการศึกษาได้เร็วกว่า อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมักมีระบบการศึกษาที่เข้มงวด มีมาตรฐานพื้นฐานทางวิชาการที่แข็งแกร่ง มีวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ma et al. (2018) ที่ทำนายความสำเร็จของนักศึกษา พบว่าผู้ที่มาจากมหาวิทยาลัยที่อยู่ในระดับ (tier) สูง แม้จะมีเกรดเฉลี่ยปริญญาตรีที่ไม่สูงมากนัก มีแนวโน้มความสำเร็จมากกว่าผู้ที่เกรดเฉลี่ยสูงแต่มาจากมหาวิทยาลัยที่อยู่ในระดับ (tier) ที่ต่ำกว่า แสดงถึงความพร้อมทางวิชาการที่แตกต่างกันของผู้ที่มาจากต่างสถาบัน ต่างจากงานวิจัยของ โกวิทย์ ประดิษฐ์ผล และปรีชา วิจิตรธรรมรส (Praditpol & Vichitthamaros, 2016) ที่พบว่ามหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีไม่มีความสัมพันธ์กับการสำเร็จการศึกษา สำหรับเกรดเฉลี่ยระดับปริญญาตรีนั้น ผู้ที่มีเกรดเฉลี่ยสูง (3.51-4.00) มีแนวโน้มที่จะจบการศึกษาได้เร็วกว่า แสดงถึงความสามารถทางวิชาการ การจัดการเวลาที่ดี และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aiken et al. (2020) พบว่าปัจจัยสำคัญที่สุดที่พยากรณ์เวลาการสำเร็จการศึกษา คือ เกรดเฉลี่ยสะสม ที่สะท้อนถึงความสม่ำเสมอของการเรียนรู้ในระยะยาวและยังสัมพันธ์กับความรับผิดชอบ การจัดการเวลาและแรงจูงใจซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ ตัวแปรสุดท้าย คือ การจัดการศึกษาของหลักสูตร ผู้ที่เรียนในหลักสูตรภาคพิเศษใช้เวลาศึกษานานกว่า มาจากภาระการทำงานประจำจึงมีเวลาจำกัด ต้องบริหารเวลาระหว่างการทำงานและการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Arini et al. (2017), นิภา ภิญโญเสริมรัตน์ และคณะ (Pinyosermrat et al., 2024) และ วาสนา วงศ์ชนะ และชนัญญา มีงาม (Wongchana & Meengam, 2016) พบว่านักศึกษาที่ทำงานเต็มเวลามีแนวโน้มประสบปัญหาการจัดการเวลาการทำวิทยานิพนธ์ ไม่มีเวลาศึกษางานวิจัยได้เต็มที่ ทำให้สำเร็จการศึกษาล่าช้า ในภาพรวมนั้น ตัวแปรเหล่านี้มาจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านหลักสูตรที่สะท้อนถึงความสำคัญของแรงจูงใจ พื้นฐานทางวิชาการ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้และข้อจำกัดด้านเวลาที่มีผลต่อความสำเร็จทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและปรับปรุงระบบการจัดการศึกษา เพื่อสนับสนุนการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณะและหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนควรพัฒนาระบบสนับสนุนตามกลุ่มความเสี่ยง จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนวิทยานิพนธ์ การวางแผนงานวิจัย จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนบทความวิจัยสำหรับการเผยแพร่ผลงาน จัดทำฐานข้อมูลวารสารวิชาการ การประชุมวิชาการทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาวางแผนเผยแพร่ผลงาน ตลอดจนให้ทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์วารสาร การนำเสนอผลงานในที่ประชุมวิชาการ

2. คณะและหลักสูตรปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาโดยการออกแบบหลักสูตรที่เข้มข้น มีประสิทธิภาพ จัดระบบการติดตามความก้าวหน้าในการทำวิจัย จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับหลักสูตรเพื่อลดปัญหาการขาดการติดต่อและช่วยกระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำวิจัยจนสำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดตามโครงสร้างหลักสูตร

3. คณะและหลักสูตรควรสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อการทำวิจัยของนักศึกษา โดยกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระยะเวลาการสำเร็จการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยใหม่ที่ยังไม่ได้สำรวจ เช่น ปัจจัยด้านจิตวิทยาและสังคม ผลกระทบของความเครียด สุขภาพจิต และการสนับสนุนทางสังคม สำรวจอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา ศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจส่วนบุคคลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา

2. ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสาขา โดยขยายการศึกษาไปยังกลุ่มสาขาอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อดูความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อระยะเวลาสำเร็จการศึกษา

References

Aiken, J. M., De Bin, R., Hjorth-Jensen, M., & Caballero, M. D. (2020). Predicting time to graduation at a large enrollment American university. **PLoS ONE**, *15*(11), Article e0242334. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0242334

Arini, M. W., Priyarsono, D., & Hasbullah, R. (2017). Factors influencing the learning success of master students at IPB Business School (SB-IPB). **Indonesian Journal of Business and Entrepreneurship**, *3*(2), 90–100. https://doi.org/10.17358/ijbe.3.2.90

Butwong, S. (2022). Factors affecting the success of thesis writing of graduate students, Faculty of Science, Mahasarakham University (ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม). **Mahamakut Graduate School Journal**, *20*(1), 86–96.

Collier, K. M., & Blanchard, M. R. (2023). Toward a holistic understanding of factors that support or inhibit graduate student success. **Trends in Higher Education**, *2*(3), 389–408. https://doi.org/10.3390/higheredu2030023

Hao, W., Vongchavalitkul, B., & Navavongsathian, A. (2025). Factors influencing the academic achievement of Chinese international students: An analysis from the perspective of business administration. **Rajapark Journal**, *19*(63), 103–128.

He, Y., & Banham, H. (2009). International student academic performance: Some statistical evidence and its implications. **American Journal of Business Education (AJBE)**, *2*(5), 89–100.

Janthungyai, N. (2023). **Factors affecting delayed graduation of personnel on domestic study leave of Rajmangala University of Technology Thanyaburi (ปัจจัยที่มีผลในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าของบุคลากรที่ลาศึกษาต่อในประเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี)**. Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

Kaewsomboon, W., Teerakul, S., Seangseedam, S., & Deeyai, S. (2014). Factors related to the late finishing study of the graduate student, Thaksin University (ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ). **KKU Institutional Research Journal**, *2*(3), 190–205.

Khotsumart, D., & Apipalakul, C. (2011). Factors affecting graduation periods of graduate students, Khon Kaen University (ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น). **Journal of Education Graduate Studies Research, Khon Kaen University**, *5*(3), 17–27.

Ma, T., Wood, K. E., Xu, D., Guidotti, P., Pantano, A., & Komarova, N. L. (2018). **Admission predictors for success in a mathematics graduate program**. arXiv: History and Overview. https://doi.org/10.48550/arxiv.1803.00595

Mahidol University. (2018). **Mahidol University strategic plan 2018-2037 (แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย**

มหิดล พ.ศ. 2561-2580). Division of Planning, Mahidol University.

Mather, R. V., Rowell, T. R., Obuchowski, S., & Walensky, L. D. (2024). Dispelling the myth: Comparable duration and impact of research training for MD-PhD and PhD graduates. **JCI Insight**, *9*(15), Article e182288. https://doi.org/10.1172/jci.insight.182288

Muangsup, M., Pianlamlert, P., & Charoennit, S. (2010). **A study of factors related to academic achievement in fundamental mathematics among students at Bangkok University (การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ)**. Bangkok University.

Nathamphech, H., & Muktabhant, B. (2021). Factors correlated with graduation period of the graduates in exercise and sport science program, Khon Kaen University (ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระยะเวลาการสำเร็จการศึกษา ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา มหาวิทยาลัยขอนแก่น). **KKU Research Journal of Humanities and Social Sciences (Graduate Studies)**, *9*(1), 187–198.

Niamnil, W., Senapithak, M., Aimyam, S., & Supaibulwatana, K. (2013, September 3–4). **Survey of commented of student toward factors affected on the success of graduate thesis: Case study of Mahidol University at Faculty of Science, Faculty of Pharmacy and Faculty of Medicine-Ramathibodi Hospital (สำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กรณีศึกษา : คณะวิทยาศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล)** [Poster presentation]. The 3rd STOU Graduate Research Conference, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand. https://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/masters/%E0%B8%9D%E0%B8%AA%E0%B8%AA/research/3nd/SSPoster.html

Nuanprasong, S., Rittima, A., & Jindal, R. (2020). Graduate scholarship supportive policies influencing curriculum management of master program in environmental and water resources engineering (international program), Mahidol University (นโยบายสนับสนุนทุนการศึกษาของบัณฑิตศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรน้ำ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยมหิดล). **Proceedings of the 25th National Convention on Civil Engineering**, *25*, Article CEE02. https://conference.thaince.org/index.php/ncce25/article/view/195

Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (n.d.). **Information on higher education institutions (ข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา)**. https://info.mhesi.go.th/homestat_academy2.php

Pinyosermrat, N., Boonkorsang, K., Phuntuta, N., & Muanprasat, C. (2024). Factors affecting graduation periods of the graduate students (master degree) at the Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University (ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล). **Mahidol R2R e-Journal**, *11*(3), 86–100. http://doi.org/10.14456/jmu.2024.32

Praditpol, K., & Vichitthamaros, P. (2016). A study of factors affecting the completion of master's degree studies within the academic criteria using data mining techniques: A case study of the National Institute of Development Administration (การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์การศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทด้วยเทคนิคการทำเหมืองข้อมูล กรณีศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์). **KKU International Journal of Humanities and Social Sciences**, *6*(3), 113–145.

Punsiri, S., & Wararatchai, P. (2024). Factors in delaying graduation and graduate according to the criteria for graduate school students, Suan Sunandha

Rajabhat University. **Proceedings of the 17th International Conference**, *17*(1), 654–660. http://www.journalgrad.ssru.ac.th/index.php/8thconference/article/view/5007

Saeneewong na Ayuthaya, P., & Thanathiti, T. (2020). Factors influencing the graduation of graduate students within specified period of students in Faculty of Liberal Arts, Mahidol University (ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระยะเวลาที่กำหนดของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล). **Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University**, *14*(3), 120–134. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/trujournal/article/view/242848

Sawangboon, T., & Tangpakdee, R. (2018). Factors affecting of success in conducting graduate students' theses at Faculty of Education, Mahasarakham University (ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม). **Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage**, *12*(1), 50–60.

Strayhorn, T. L. (2008). How college students' engagement affects personal and social learning outcomes. **Journal of College and Character**, *10*(2), 1–16. https://doi.org/10.2202/1940-1639.1071

Thepphornbanchakit, J. (2013). International programs management in Thai private universities (แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติของมหาวิทยาลัยเอกชนไทย). **Payap University Journal**, *23*(2), 25–46. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pyu/article/view/135394

Thipwalee, Y., & Chairinkom, B. (2022). Factors affecting the time consumption of postgraduate student's graduation, University of Phayao (ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา). **The Journal of Pacific Institute of Management Science Humanities and Social Sciences**, *8*(3), 267–281. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/view/261459/

Wongchana, W., & Meengam, C. (2016). **Causes of and solutions to delayed graduation: A case study of master of arts program in human and social development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University (สาเหตุและแนวทางแก้ไขการสำเร็จการศึกษาเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดของมหาบัณฑิต: กรณีศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม)**. Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University. https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/12781/1/436753.pdf

Wornwattana, P. (2020). Factors contributing to delayed and specified graduation of graduate students of Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University (ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าและสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม). **Academic MCU Buriram Journal**, *5*(2), 50–64.

Zhong, J., Liu, Y., & Triatmanto, B. (2025). International competitiveness of Thai higher education: The lens of student satisfaction. **Educational Process: International Journal**, *14*, Article e2025024. https://doi.org/10.22521/edupij.2025.14.24